

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologiæ Polemicæ Universæ

Pichler, Vitus

Augustæ Vindelicorum, Anno MDCCXIII.

Syllogismus 1. De Unitate & concordia in doctrina.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39374

duos igitur Syllogismos evidenter ostendam, Ecclesiam Lutheranam non esse veram Christi Ecclesiam; unitatis verò hujus duplicis notam convenire Ecclesie Romano-Catholicae.

SYLLOGISMUS I.

Vera Christi Ecclesia debet esse una, seu concors in tota fidei doctrina.

Sed Lutherana non est concors in tota fidei doctrina.

Ergo Lutherana non est vera Christi Ecclesia.

Major est certa

4. 1. Ex S. Scriptura. *Unus Dominus, una fides.* Eph. 4. v. 5. *Non est dissensionis Deus, sed pacis.* 1. Cor. 14. v. 33. *Omne Regnum divisum contra se desolabitur: & omnis civitas, vel domus divisa contra se, non stabit.* Mat. 12. v. 25. Ubi autem inter membra Ecclesie non est concordia in tota doctrina fidei, & in omnibus dogmatibus, non est *una fides*, Deus fieret *Deus dissensionis*, & regnum Christi ac domus Dei esset *divisa contra se*.

2. Ex Symbolo Niceno, quod ab Adversarijs admittitur, in quo Ecclesia vocatur *una*; inter varias autem unitates eminet *unitas fidei & doctrinae*, ut vel ipse Gerardus fateretur n. 231.

3. Ex Confessione Augustana, in qua docent, quod *una* sancta Ecclesia perpetuo mansura sit. Una autem non est, si in fidei articulis divisa est, & aliqua membra hoc, alia aliud credunt. Addit enim Confessio: *ad veram unitatem Ecclesia satis est consen-*

R. P. Pichler Theol. Polemica,

tire de doctrina Evangelij & administratione Sacramentorum.

4. Ex ratione. Vera Christi Ecclesia regitur à Christo, & à Spiritu S. ergo in articulis fidei debet conspirare, cum utique Spiritu S. utpote Deus, non possit docere opposita, sibi ipsi contradicere, huic istud, alteri aliud credendum proponere. Ergo, ubi est contradictio in doctrina fidei inter ejusdem Ecclesie membra, evidens est, talem Ecclesiam non esse Christi, nec regi à Christo & Spiritu S. adeoque veram Ecclesiam non esse.

Ob. 1. Lutherani non negant, Ecclesiam debere esse unam in fidei doctrina; sed tantum negant, unitatem in doctrina qualemcunque, & solitariè acceptam, esse notam veræ Ecclesie; nota enim veræ Ecclesie est unitas in doctrina *vera*; adeoque videndum prius est, an Ecclesia habeat *veram* doctrinam, deinde an sit una; cum unitas ex veritate probanda, non vicissim. Igitur pura Verbi Divini prædicatio erit nota veræ Ecclesie, non unitas &

Gg 2 con-

concordia doctrinae. R. Est in quaestione, quam Ecclesia habeat *veram* doctrinam fidei, hoc ipso, quod quaratur, quam sit *vera* Ecclesia: ergo unitas in doctrina *vera* quae vera non potest esse nota vera Ecclesia; conspiratio in doctrina potest esse signum, an doctrina sit vera nec ne: non vicissim.

Dices. Vel unitas in doctrina vera, vel unitas in doctrina falsa, est nota vera Ecclesia? Non unitas in doctrina falsa: ergo unitas in doctrina vera, adeoque antecederet ad hanc notam debet constare, quam sit vera Ecclesia: ad quid ergo haec nota? R. N. M. quando dicimus, unitatem in doctrina esse notam verae Ecclesiae, abstrahimus, utrum sit unitas in doctrina vera vel falsa, & praecise attendimus, utrum in aliqua Ecclesia detur unitas & concordia in doctrina: si advertimus non dari, inferimus evidenter negativè, talem Ecclesiam non esse veram: contra si deprehendimus talem unitatem, inferimus affirmativè (saltem si adsint caetera nota, vel si sit unitas, ex uno infallibili ac universali Iudice dependens) Ecclesiam talem esse veram, & proponere veram doctrinam. Adeoque veritas Ecclesiae probari potest & debet ex unitate & consensu fidelium in doctrina.

Ob. 2. Vera Ecclesia potest consistere, etiam si non in omnibus fidei articulis sit una & concors, modo detur concordia in articulis fundamentalibus & primariis: ergo. R. N. Ant. Dein Adversarij non possunt determinare, quinam articuli sunt fundamenta-

les; ubi enim de his vel verbum in Scriptura? Adversarij probant Ant. 1. In Ecclesia primitiva Christi, quae utique fuit vera, fuerunt dissensiones circa fidei articulos, nimirum erat secta Simonianorum, Ebionitarum, Corinthianorum &c. 2. Etiam veri fideles se opponerant Apostolis quoad observationem Legis Mosaicae, Act. 11. 3. Ipsi Apostoli interdum discordarunt inter se, ut Petrus, Paulus, Barnabas. Gal. 2. Act. 15. 4. Ipse Christus praedixit: *Non veni pacem mittere, sed gladium.* Mat. 10. v. 34. 5. S. Cyprianus cum Ecclesia Africana dissentiebat à Romana circa baptizandos illos, qui ab haereticis iam baptizati redibant ad Ecclesiam. R. ad 1. Simoniani &c. fuerunt haeretici, & ideo non membra Ecclesiae. Ad 2. Dissensio quoad observationem Legis Mosaicae non repugnavit unitati fidei, cum ejus abrogatio tunc nondum fuerit definita. Corinthij & Galatae gravius errarunt, sed non pertinaciter: quae tamen pertinacia requiritur ad haeresim formalem. Ad 3. Apostoli non discordabant in fide, sed in facta quaedam particularia, uti an Petrus rectè fecerit simulando Judaismum? An Marcus fuerit assumendus in socium Missionis Evangelicae? Ad 4. Christus non praedixit pugnam fidelium inter se circa res fidei iam definitas, sed fidelium cum infidelibus, vel cum ijs fidelibus, qui volunt avertere à servitio Divino. Ad 5. S. Cyprianus restitit Ecclesiae Romanae tunc, quando nondum erat definitum, baptizatos ab haereticis non esse rebaptizandos. Postea errorem suum, quem for-

tè æquo ardentius prius defenderat, cortexit, & cum Ecclesia Romana sentiens etiam Martyrio eluit.

7. Ob. 3. Etiam sectæ falsæ possunt habere unitatem in sua doctrina, imò habent, uti Mahumetanismus, Judæismus, & hæreses omnes; absque ea enim non constituerent unum corpus, unam sectam: ergo. 2. Etiam in regno Antichristi dabitur aliqua unio, imò datur defacto in regno Sathanæ, ut Salvator indicat. Mat. 12. 3. Sicut una est Ecclesia, ita & una est diaboli Babylon: ergo sive detur unitas in Ecclesia aliqua, sive non, nihil inde probatur. 1. universaliter, nos unitatem in doctrina (separatam à cæteris notis, & abstrahendo, quòd proveniat ab aliquo visibili & universali Capite ac Judice Controversiarum infallibili) non vendere pro nota veræ Ecclesiæ affirmativa, quasi ibi eo ipso detur vera Ecclesia, ubi reperitur unitas in doctrina, sed tantum pro negativa, ita ut, ubi non reperitur unitas in doctrina fidei, ibi nec vera reperitur Ecclesia. Deinde tantum inquirimus Ecclesiam veram ex ijs, quæ Christiano nomine gloriantur; non autem fit comparatio ad sectas Paganorum & Judæorum, quarum falsitas ex alijs capitibus ostenditur.

2. specialiter ad singula. Ad 1. potest negari Ant. absolute de illa unitate, quæ habetur circa omnes fidei articulos dependenter ab aliquo supremo & infallibili Judice. Cæterum nec Mahumetanismus, nec Judæismus est uniformis, sed in diversas sectas divisus; imò nec Alcoranus, qui

est liber Symbolicus Judæorum, secum ipso concordat, ut præter alios ostendit Gualterius in Tab. Chron. sæculo VII. & alibi. Quæ sit hæreticorum tum veterum tum recentiorum unitas, patet inde, quòd viri, etiam diligentissimi, vix statuere poterint, aut hodieum possint eorum dogmata. Unde jam olim à PP. variè reſerebantur Eutychetis, Pelagij &c. hæreses. In hoc uno concordēs sunt semper hæretici, quòd conspirent ad devastandum agrum Ecclesiæ Romanæ, à qua egressi sunt rebelles: nimirum capitibus quidem diversâ spectant, caudis tamen sunt invicem colligati; sicut vulpes, quas caudis colligatas, positas in medio earum facibus, Samson immisit in segetes Philistæorum, easque vastavit. Judic. 15. Ad 2. erit quidem conspiratio in recipiendo Antichristo, & forte etiam in negotijs ad regimen Politicum spectantibus, non tamen in omnibus fidei dogmatis. Adde, quòd nec ista consensio in recipiendo Antichristo futura sit diuturna, iisque circumstantijs affecta, quibus splendet consensio in vera Christi Ecclesia. In regno Sathanæ ferè similis est concordia, qualis est apud hæreticos, & in regno Antichristi; solum enim in hoc conspirant, quòd omnes reluctentur Deo, & hominibus nocere cupiant; in cæteris sunt summè discordes, nullus apud ipsos ordo, sed mera confusio. Ad 3. Ferè est eadem responsio; quippe Babylon diaboli tantum una est unitate Capitum, non unitate sententiarum, & fidei, quia in regno diaboli nulla datur fidei doctrina.

G g 3

Ob.

3. Ob. 4. Unio seu unitas Ecclesiae est spiritualis: ergo insensibilis: ergo non potest esse nota vere Ecclesiae. B. D. M. unio inadæquatè sumpta. C. M. adæquatè sumpta. N. M. Unio interna & spiritualis sit sensibilis per externam & sensibilem ejusdem fidei professionem, quæ est altera pars unionis completæ & adæquatæ.

Minor offenditur

1. Ex contradictionibus Lutheri, Lutheranae sectæ protoparentis, secum ipso pugnantis, quæ certissima nota sunt falsæ doctrinæ, vel ipso Luthero teste, qui ad Embserum sic scripsit: *Qui in materia Religionis sibi ipsi adversatur, & vel in uno tantum articulo mentitur, e Deo non est.* Contradictiones autem Lutheri sunt ferè innumeræ: Jodocus Coccius in Thesauro Cathol. to. 1. §. 8. a. 7. ex libris Lutheri colligit 80. antilogias manifestas de Invocatione Sanctorum, de Purgatorio, de Ecclesia, de Primatu Pontificis, de Sacramentis, de Missa &c. Circa unicum mysterium, nempe de Communionem sub utraque specie Gaspar Querhamer numerat 36. contradictiones. Alij integra volumina scripserunt de Lutheri contradictionibus. Adducamus unum vel alterum exemplum. De potestate Papæ scribens admittit omnia septem Sacramenta. *De Captiv. Babil.* dicit: *principio neganda mihi sunt septem Sacramenta, & tantum tria pro tempore ponenda: Baptismus, Penitentia, Panis &c. Quamquam, si usque Scriptura loqui ve-*

lim, non nisi unum Sacramentum habeam, & tria signa Sacramentalia &c. Si rigide loqui volumus, tantum duo sunt in Ecclesia Dei Sacramenta, Baptismus & Panis. De Papatu sic scribit epist. de Anabaptismo ad duos Parochos to. 2. Germ. f. 229. *Nos ingenuè fatemur, quod in Papatu multa bona sint, quæ & inde ad nos usque promanarunt. Fatemur nimirum, quod in Papatu vera sit S. Scriptura, verus Baptismus, verum Altaris Sacramentum, vera claves ad remissionem peccatorum, verum concionandi munus, verus Catechismus &c.* At in Postilla Eccles. in ep. Dom. 2. Adventus ait: *Non nisi diabolica impostura est, quidquid in Papatu existit, à summo vertice usque ad imum pedis. Quomodo hæc & similia cohererent?*

Non possunt hæc negare Lutherani, sed Magistrum suum excusare conantur dicendo, eum initio fuisse adhuc *insemissimum Papistam*, ut ipse Lutherus se vocat in præf. tom. 1. Lat. nec factis illuminatum, atque sensim reformasse Ecclesiam. Sed prorsus frivola & ridicula hæc est excusatio. 1. Quia Deus, si mittit Prophetam, prius ipsum perfecte instruit, & illuminat; Dei enim perfecta sunt opera. Nec ostendes ullum verum Prophetam, & Apostolum, qui sibi contradixerit, & hac excusatione indigerit. 2. Quot homines interea fuerunt seducti, & falsæ doctrinæ tracti ad interitum? 3. Assignari non potest tempus, quo perfecte illuminatus fuerit hic novus Prophetæ; quid si id nunquam contigisset, cum

eum variare non desierit, dum vixit? Certus saltem minimè es de perfecta ejus illuminatione, ac de tempore, quo facta sit: quidni igitur etiam posterioribus temporibus docuisset contra Scripturam S. sicut antè docuisset eum tu fateri cogeres? 4. Etiam contradixit sibi circa ea, quæ post multos sue defectionis annos scripsit &c.

10. 2. Ex dissensionibus Doctorum Lutheranorum, qui nunquam conspirarunt, neque conspirabunt deinceps, cum desit Judex supremus, cujus iudicio omnes debeant acquiescere. Hinc quilibet credit, quod vult, cum interpretetur Scripturam, ut vult. Si autem loqui placeat de integro Ministerio Verbi, iterum nullum se subijciat alterius iudicio. Augustanum non se subijciat Norimbergensi, Norimbergense non Ratisbonensi &c. Wirtembergensis Ecclesia non Saxonica, Saxonica non Danica, Danica non Suecica &c. cum horum Ministeriorum & Ecclesiarum Doctores quilibet putent, se aequè sapere, ac alij videntur sapere sibi, meliùs intelligere Scripturam, quàm alij &c. Quid mirum, si dissentientibus Doctoribus dissentiant & discipuli? Si oves nesciant, quid credendum, cum id ignorent Pastores, saltem non convenient in rebus fidei, & quidem gravissimis? Spectemus tantisper litigantes & se mutuo dilacerantes Praecones, Magistros, Doctores, & Superintendentes Lutheranos.

Anno 1568. jussu Augusti Electoris Saxoniae, & Jo. Guilielmi Ducis Saxoniae convenerunt Altenburgum 12. Theologi deputati, nimirum sex

Electores, & sex Ducales, ut finem imponerent periculosis litibus de Justificatione, libero arbitrio, & adiaphoribus, sed infelici eventu; nam de unico Justificationis articulo (utique fundamentalis, utpote præcipuo) calidè ac callidè disputantes nihil aliud effecerunt, nisi quòd errores mutuos utrinque & cupidè annotarent, & alteros gravissimis dictionibus impeterent, *Servetianos, Antinomos, Enthusiastas, Manicheos, Epicureos, Pseudo-prophetas, prophanos, stolidos, talpis caeciores, spectra fugacia, Sycophantas, falsarios, impios, errorum & corruptelarum palliatores, aegyptiarum & praestigiarum similes, furoris æstus percitos* &c. appellitando. Vah! quàm elegantia hæc sunt nomina; haud dubiè ex Promptuario Lutheri à genuinis discipulis desumpta. Imò nec de *Norma* & libris Symbolicis convenire poterant furiosi hi Disputatores, quippe Electores inter Symbolicos reponerent libros Melanchthonis & auctam ab eodem Augustanam Confessionem, Ducales verò repudiabant &c. Vid. Forer. in Bello Ubiquist. & alios passim. Iidem Ducales DD. objecerunt Electoralibus, quòd à Verbo Dei, à Confessione Augustana, Apologia, & Scriptis Lutheri devierint tum in alijs, tum in his propositionibus: *Bona opera sunt ad salutem necessaria: impossibile est sine bonis operibus salvari aut justificari: nemo sine operibus salvatus est unquam.* Econtra Electores inter alia objecerunt Ducalibus has propositiones tanquam erroneas: *Deus sine operibus nostris non effi-*

cit iustos & saluat, quia ipse in nobis operatur contritionem. Bona opera sunt pernicioſa ad ſalutem &c. En alij, nempe Electorales dicunt, bona opera eſſe neceſſaria ad ſalutem, alij nempe Ducales, eadem eſſe pernicioſa ad ſalutem. Ultra pars verum dicit in articulo primo & præcipuo apud Confeſſionistas? Quis decidit, vel decidere poteſt apud ipſos hanc Controverſiam? cùm qualibet pars pro ſe jactet Scripturam, cùm neutra agnoſcat alteram pro Judge. Idem eſt de libero arbitrio, & alijs Controverſijs, in quibus hodie dum neſciunt Lutherani, quid ſentiant, vel ſentire debeant. Unde tam ambiguarum circa has materias apud ipſos locutiones, nominatim apud Lomerum.

Præterea teſte Tan. Anat. l. 3. tit. 3. communiã apud Lutheranos ſunt ſequentiã pronuntiata. 1. Omnia opera, quantumvis bona, hominis etiam juſti, ex ſe & natura ſua eſſe peccata mortalia, ſecundùm miſericordiam Dei verò venialia. 2. Hominem non habere liberum arbitrium faciendi bonum & omitendi malum. 3. Opera bona non eſſe neceſſaria ad ſalutem: quod non ſolum Lutherani Rigidi cum Illyrico & Ambsdrffio, verum etiam Molliores in memorato Colloquio Altenburgenſi cum Wigando & ſocijs defenderunt, ubi dixerunt, hanc propoſitionem, *Bona opera ſunt neceſſaria ad ſalutem*, à plerisque Eccleſijs Lutheranis eſſe damnatam &c. Longè alia hic Auguſtina docentur nunc à M. Lomer, dum dicit, hominem in ſtatu renovationis per gratiam Dei habere liberum arbitrium faciendi bonum vel malum.

Saurbrunnens. *Cur Diſcourſ.* 13. 15. &c. & alibi, hominem teneri bona opera facere, ſine operibus bonis non poſſe hominem ſalvari, cùm fides ſine operibus ſit mortua; item Deo placere noſtra bona opera, ex fide proſecta, Deum remunerari ex gratia, & ex promiſſione teneri noſtra opera bona præmiari &c. *Diſcourſ.* 15. cit. & alibi. Idem Lomerus *Diſc.* 3. p. 54. ait, in Novo Teſtamento opus non eſſe Sacerdotibus propriè dictis, adeoque non dari veros Sacerdotes: econtra alius, qui eodem anno, & in eadem cauſa ſcripſit (Horallector ficto nomine) multis contendit, Lutheranos Præcones eſſe veros Sacerdotes &c. Aliqui Duce Illyrico & Spannenbergio dicunt, peccatum originale eſſe ipſam naturam & ſubſtantiam hominis, alij cum Selneccero, Heſhuſio &c. illud eſſe accidens tradunt. Et ſic de alijs articulis loquendo. Neque dicant, privatos Doctores utique poſſe diſſentire ab alijs, & diſſentiendo errare; nam oſtendant aliquem vel aliquos Doctores, qui ſint publici, & erroris incapaces. An non omnes ſunt homines privati apud ipſos? Nunquid una Communitas in rebus fidei nullatenus vult ſubſeſſe alteri? &c. Ne verò excipiant, & concordiam doctrinæ prætentant in ſuis libris Symbolicis contentam, *Minor* Syllogismi ulterius probatur.

3. Ex diſſenſionibus librorum Symbolicorum inter ſe, & Doctorum cum libris Symbolicis. Inter libros Symbolicos, ad quos adſtringuntur Lutherani utpote communiter receptos, ſunt

Confessio Augustana, ejusdem Apologia, liber Concordiæ, Articuli Smalcaldici, Catechismus uterque Lutheri tam minor quam major. Jam de *Confessione Augustana* loquendo, illa imprimis non concordat secum ipsa, sed mutata est tum à Melancthone, imò in corrupta nunquam prodijt ab anno 1530. usque ad annum 1580. Latina discrepat à Germanica notabiliter: in Viennensi Bibliotheca asservantur quatuor valde discrepantes editiones ejusdem diverso tempore à Lutheranis oblatæ Casari: neque negant Lytherani, suam Confessionem sæpe fuisse variatam, & de ejus depravatione integrum librum conscripsit Chytraeus Lutheranus. Desinde non concordat cum alijs libris Symbolicis: nam in præfatione fatetur, Papam habere potestatem congregandi Concilium Uaiversale, adeoque agnoscit eum pro Capite totius Ecclesiæ; e contra articulus 4. Smalcaldicus, & defacto Lutherani communiter habent eum pro Antichristo: in Art. 18. concedit homini libertatem ad efficiendam justitiam spirituaalem cum gratia Spiritus S. e contra in articulis Smalcald. negatur omnino libertas ad bonum: in art. 7. fatetur Ecclesiam perpetuò visibilem; Lutherani id passim negant: in art. 3. de abus. dicit, Missam retineri apud Lutheranos & summa reverentia celebrari; e contra nullam Augustæ videmus Missam, sed passim à Lutheranis vocatur Idololatría. Respondent aliqui, ibi nomine Missæ intellectam fuisse Cœnam. Sed contrà est 1. debuerunt intelligere Protestantes Sacrificium Missæ, tum

R. P. Pichler Theol. Polemica.

quia de hujus abrogatione jam tum accusabantur, tum quia ante illud tempus nemo hominum nomine Missæ intellexit Cœnam, sed Sacrificium Eucharistiæ. 2. De Cœna jam fuit tractatum art. 10. ergo hic de Missa propriè dicta, & non iterum de Cœna egit Confessio Augustana.

Sic *Apologia* Conf. Aug. neque secum ipsa, neque cum ipsa moderni Lutherani conspirant; quæ imprimis ante editionem Chytraeanam 1585. nunquam prodijt genuina, quæ autem prodijt 1531. in duplici forma, scilicet in 4. & 8. prodijt, sed neutra cum altera conspirabat; nam prior rotundè sic docet de bonis operibus: *Wir bekennen / daß das ewige Leben ein Lohn sey als ein Sach / die uns GOTT von wegen seiner Verheißung schuldig ist.* Posterior verò non absolute id asserit, sed ita tergiversatur: *Wann wir schon sagten / das ewige Leben sey ein Schuld von wegen der Verheißung / sagten wir doch nichts ungerimbtes.* Similes discrepantias invenies de Cœna Domini in memorata duplici editione, plures in alijs circa alias materias. Bellum Ubiquist. p. 97. Dein Apologia, cum ex instituto tractat de numero & usu Sacramentorum art. 13. sic loquitur: *Verè igitur sunt Sacramenta, Baptismus, Cœna Domini, Absolutio, que est Sacramentum penitentia. Nam hi ritus habent mandatum DEI & promissionem gratia, que est propria novi Testamenti; paulò antè verò dixit, se agere de Sacramentis propriè dictis: ergo numerat Penitentiam inter Sacramenta propriè dicta,*

Hh

tum

tum quia addit *verè & propriè*, tum quia addit rationem, in essentia Sacramenti propriè dicti fundatam, tum quia eodem modo loquitur de Absolutione, quo modo loquitur de Baptismo & Eucharistia. Atqui Lutherus cum cæteris Lutheranis modernis negat, Pœnitentiam esse Sacramentum propriè dictum: ergo. Idem dici potest de *Ordine*, quem prædicta Apologia Aug. Conf. loc. cit. pariter Sacramentis accenseri permittit, contra communem Lutheranorum doctrinam.

Liber Concordiæ, qui litibus mederi voluit, eas magis accendit. Imprimis enim adversatur Augustanæ Confessioni, dum dicit art. 7. *Panem & vinum propter sacramentalem unionem verè esse Corpus & Sanguinem Christi*, damnatque *transubstantiationem*. Confessio autem art. 16. dicit: *Quòd Corpus & Sanguis verè adsint &c.* Gemanicum exemplar originarium sic habet: *Dass der wahre Leib und Blut Christi wahrhaftig unter der Gestalt des Brods und Weins im Abendmahl gegenwärtig sey / und da ausgetheilt und genommen wird.* Ubi clarè indicatur *transubstantiatio*, eum corpus Christi dicatur esse sub *speciebus panis & vini*, non sub pane & vino, multò minus quòd panis & vinum sit verè Corpus & Sanguis Christi, ut ait *Liber Concordiæ* contra omnem etiam rationem; eum evidenter implicet, panem esse Christum, non miris ac hircum esse cervum. Dein *Liber Concord.* p. 266. edit. Tubing. 1580. dicit, hominem *in conversione actuali esse instar aranei, lapidis, & columna salis, &*

deoque non liberè operari *justiciam, & cooperari Divinæ gratiæ*, sed primum *post conversionem*, quam solus Deus in ipso, etiam resistente, operatur, acquirere vires liberè cooperandi ad bonum: quòd est contra Conf. Aug. art. 18. Præterea *Liber Concordiæ* admittit, *Humanitatem Christi ubique & in omni loco esse presentem* propter unionem cum *Personalitate Verbi*, quem articulum habet pro *fundamentali*, quamvis non modò repugnet art. 3. Aug. Confess. docenti, quòd *Christus fuerit natus, descenderit ad inferna, resurrexerit à mortuis, ascenderit ad caelos &c.* adeoque etiam repugnet *Symbolo Apostolorum*; si enim *Humanitas Christi est ubique*, ubi est *Verbum Divinum*, non potuit incipere esse in aliquo loco, in quo prius non fuit: sed nasci, descendere ad inferna, resurgere, ascendere ad caelum &c. formaliter dicunt mortuum ad locum, ubi prius non erat; & hinc secundum *Divinitatem*, nemo dicit, *Christum esse natum, ascendisse ad caelos &c.* Sed etiam repugnat maxime parti *Lutheranorum*, qui scilicet huic *Bergensi formulæ* non subscriperunt, sed detestati sunt, uti *Synodus Dresdensis* 1571. *Theologi Anhaltini, Hallsi, Helmstadienses, Bipontini, integra Dania, Urbes plurimæ, nempe Norimberga, Spira, Wormatia, Francofurtum, Argentina, Brema &c.* Imò iste articulus de *Ubiquitate Christi* est contra omnes *Lutheranos*, eum tollat *Sacramentum Cœnæ*; si enim *Humanitas Christi est ubique*, tunc *Corpus Christi & Sanguis sumitur in quo-*

vis prandio & coena, ubi sumitur panis & vinum, quidni etiam in popinis cum cerevisia aut farcimine? Quid enim deest?

12. 4. A priori. Ibi nec potest esse unitas & concordia in doctrina fidei, ubi nullus est aptus & infallibilis Judex Controversiarum, qui lites componat: sed Lutherani non habent aptum & infallibilem Judicem, eò quòd Pontificem & Ecclesiam auctoritatem repudia verint: ergo.

Dices. Etiam apud Lutheranos est consensus in articulis fundamentalibus, & si qui dissentiant in his, parati sunt mutare mentem, si quis eis contrarium ostenderit ex Scriptura: ergo etiam Lutherani habent sufficientem unitatem in fidei doctrina. R. 1. N. Ant. quoad 1. membrum: ratio negandi patet ex paulò ante dictis. Adde, quòd pessimè fiat discrimen inter articulos fundamentales & non fundamentales, cum omnes, si satis innotuerint, sint necessariò credendi, eo ipso quòd sint articuli fidei, & à Deo revelati, qui utique nec in parvis rebus fallere potest, aut suam auctoritatem ita prostituere, ut homini liberum relinquat credere vel non credere, quòd ipsi loquitur. Accedit, quòd Adversarij non possint determinare ex fundamento aliquo certo, quinam articuli sint fundamentales, qui non. R. 2. N. 2. membrum Ant. vel potiùs ejus suppositum, quòd sufficiat, si quis tantum paratus sit doceri ex sola Scriptura, quia ex hac non facile quis potest convinci, utpote quæ varios plerumque sensus patitur. Convincat Lutheranus ex sola Scriptura.

R. P. Pichler Theol. Polemica.

si possit, Sabellianum, ut admittere debeat mysterium SS. Trinitatis, Anabaptistam, ut cogatur admittere Baptisimum parvulorum, Calvinistam, ut presentiam Christi corporalem agnoscat in Eucharistia, Schwencfeldianum, ut fateatur existere Scripturam S. & Divinam, iisque libris comprehendi, quos Lutherani agnoscent pro Divinis. Quam parùm convincer Lutheranus istos ex sola Scriptura, tam parùm convincere potest alium Lutheranum, circa articulos fundamentales à se discrepantem, ex sola Scriptura: semper enim reponet, se melius intelligere Scripturam. Unde R. 3. Omnes hæretici hoc dixerunt, & etiamnum hoc ipsum pretendere possunt, se paratos mutare mentem, si ex Scriptura S. ipsis ostendatur error, probè gnati, muti hujus Judicis sententiam facile eludi posse, vel textum ipsum vocando in dubium, vel interpretando in commodum suæ Ecclesiæ &c.

Supposita igitur & evidenter probata in rebus fidei Lutheranorum discordia, quero nunc, si quis vellet Lutheranam Religionem capellere, ubinam haurire eam possit sinceram, puram, & illibatam? Vel si dubium incidat circa dogma fidei inter Lutheranos. v. g. de justificatione, Ubiquitate Humanitatis Christi &c. de quibus articulis hodie apud ipsos controversa est & diversitas, quem Judicem adeant, cui partes litigantes omnes parere debeant, qui infallibiliter litem decidat, & clare &c. Scriptura sola evidenter non sufficit, cum omnes eam se niti clament: Ministerium Verbi externum, aut

H h 2

Magi-

Magistratus Politicus sunt homines, & ideo fallibiles, nec una civitas aut regio attendit, & velut Judicem agnoscit Magistratum aut Ministerium alterius civitatis aut regionis. Interim civitates & regiones ferè omnes inter se discrepant in rebus fidei; ad quam ergo securè ibit, qui puram sequi cupit doctrinam Lutheranae Ecclesiae?

An Ecclesia Romana habeat unitatem in tota fidei doctrina?

13. R. affirmativè. Probat 1. à posteriori; constat enim ab experientia, fideles omnes omni tempore & loco per totum orbem conspirasse in omnibus fidei articulis, sufficienter propositis, omnèsque Ecclesiae Romanae Doctores, licet scripserint in diversissimis locis, temporibus, linguis, miro semper consensu prorsus eadem docuisse dogmata, utut aliàs genio, indole, natione, studijs dissimiles. Nec potest ab Adversarijs ostendi ullus Papa, aut Concilium Generale, quod alicui fidei articulo, ab Ecclesia vel à Scriptura sufficienter jam proposito, contrarium statuisset.

Hic tamen tria advertenda sunt. 1. Successu temporis aliqua posse ab Ecclesia definiti & declarari pro certis fidei articulis, quae prius è Scripturis vel Traditionibus non satis clarè eruta, ac definita fuerant; quo casu illa, quae successu temporis creduntur *explicitè*, utpote explicitè ad credendum proposita, olim & semper credebantur *implicitè*: quod nihil obest unitati in doctrina fidei, sicut unitati non oberat

in Veteri Testamento, in quo plurima, in Scripturis contenta de Christo, & alia mysteria, credebantur solum implicitè per actum universalem credendo omnia, quae Deus revelavit; quae nunc praesente Christo magis eruta credi debent explicitè; in hoc enim est nulla contradictio. 2. Antequam aliquid clarè & explicitè definitum sit à Sede Apostolica, & pro articulo fidei nondum sufficienter propositum, liberum esse Doctoribus in utramque partem disputare, & sentire pro libitu citra lisionem unitatis fidei, quae tantum versatur circa articulos fidei *sufficienter propositos & clarè definitos*. 3. Doctores privatos, siquid doceant contra articulum fidei definitum, nihil praedjudicare unitati Ecclesiae Universalis; vel enim scienter id faciunt, vel ignorant: si ignorant; error iste est materialis, nec ipsos separat ab unitate fidei, quia per actum fidei generalem, quo credunt omnia à Deo revelata, credunt suae doctrinae oppositum, & id ipsum, quod explicitè negant per ignorantiam: si scienter; desinunt esse Catholici, & fiunt haeretici, persistente interim *Universali* Ecclesia in unitate fidei.

Neque dicas, id ipsum posse responderi à Lutheranis, scilicet eos, qui sentiunt contra fidei articulos à Lutherana Ecclesia receptos, non amplius esse Lutheranos, sed haereticos. Nam contra est 1. Quia Lutherana Ecclesia vel ipsis fatentibus non est Universalis, sed particularis: ergo, qui sentit contra eam, non sentit contra Ecclesiam Universalem, consequenter propterea haeticus non est. Romana

autem est Universalis, ut hic supponitur, infra probabitur. 2. Quia nescitur, quid in multis articulis, quos pro fidei articulis tamen habent omnes Lutherani, sentiat Ecclesia Lutherana v. g. de Ubiquitate Christi, de bonis operibus & justificatione, de libero arbitrio &c. dum una pars hoc, alia aliud sentit. 3. Quia nescitur, penes quos sit pura doctrina Ecclesiae Lutheranae, an penes illos, qui receperunt librum Concordiae, an penes illos, qui illum rejecerant, utram apud Rigidos, vel apud Molles Lutheri discipulos &c. cum neque libri Symbolici, neque Doctores conspirent, ut vidimus. 4. Quia apud Lutheranos unica credendorum regula est Scriptura; quilibet autem dicet, se juxta Scripturam sentire, etiam si sentiat contra articulos à Lutheranis receptos; qui igitur probabunt, talem non esse membrum Ecclesiae Lutheranae? 5. Quia Lutherani agnoscunt pro suis, qui profitentur se Augustanae Confessioni addictos, licet sciant, hos plurimum inter se discrepare. Et sane si tantum illos agnoscerent pro membris Ecclesiae Lutheranae, qui in omnibus fidei articulis consentiunt, tunc planè pusillus foret grex, & Ecclesia valde exilis, imò innumera forent Ecclesiae Lutheranae, ac ferè tot, quot membra Augustanae Confessionis: quamnam ex his erit genuina? Nam unam Ecclesiam non constituunt qui in doctrina fidei non conspirent. At ex hoc ipso, quòd ij, qui habentur pro Lutheranis, non conspirent, sequitur, quòd sicut non unam, ita nec veram constituant Ecclesiam. Et ex hoc ipso, quòd ex secta Lutheri sta-

tim alia plurimae, inter se distinctae, & jam tempore Bellarmini omnino certum numerabantur, pululaverint, prudentes inferebant, Lutheranam sectam non esse veram Christi Ecclesiam.

14. Probatur 2. à priori, quia in Ecclesia Romana datur regula credendorum certa, infallibilis, viibilis, scilicet Romanus Pontifex, aliquid definiens pro fidei articulo vel sine vel cum Concilio Universalis, juxta ea, quae diximus in Papatu nunquam errante. Unde sic demonstro unitatem & concordiam Ecclesiae Romanae in rebus fidei: vel creduntur ubique à Romano-Catholicis ea omnia, quae proponuntur credenda à Romano Pontifice, credendorum regula; vel non creduntur? Si creduntur ubique, hoc ipso datur unitas & concordia fidei: si non creduntur ubique ab omnibus, qui se profitentur Romanae Ecclesiae addictos, tunc isti homines particulares, scienter discrepantes, non amplius sunt membra Ecclesiae Romanae: ergo omnia membra Ecclesiae Romanae semper & ubique necessario conspirent in fidei doctrina.

15. Ob. 1. Etiam inter doctores Theologos Ecclesiae Romanae sunt gravissima dissidia v. g. de gratia efficaci, de praedestinatione, de causalitate Sacramentorum &c. praesertim inter Dominicanos & Jesuitas: ergo nec apud Papistas est illa adeò decantata unitas fidei. 2. Tot sunt divisiones & schismata apud Romano-Catholicos, quot sunt diversi ordines v. g. Benedictinorum, Augustinianorum, Franciscanorum &c. ergo, & ad i. N. Conf. vel Dist. Ant. sunt gravissima dissidia in ijs rebus, quae non-

nondum sunt publica Ecclesie auctoritate pro articulis fidei definita & declarata. C. A. in articulis fidei jam definitis ab Ecclesia, vel clarè contentis in Scriptura. N. A. Ingenus & multiplex disparitas est inter Catholicos dissidentes, & inter Lutheranos dissidentes. 1. Catholici Doctores non dissident in articulis fidei, sed tantum in aliqua opinione, scholasticis disceptationibus adhuc relicta, econtra Lutherani dissident in articulis fidei v. g. de Ubiquitate Christi, de necessitate bonorum operum ad salutem &c. 2. Catholici dissidentes simul sunt parati se submittere iudicio Ecclesie, ejusque definitioni quamprimum acquiescere, si fuerit secuta, & hinc non absolute discordant, sed semper sub hac tacita conditione: nisi aliter delinierit Ecclesia. 3. Apud Catholicos disceptantes non est pertinacia: sine pertinacia autem nemo est hereticus. Econtra Lutherani suum placitum absolute tueantur, & cum ingenti pertinacia, eò quod alium Judicem nolint admittere, quam Scripturam, quam tamen qualibet pars per se & pro se esse claram jactitat, suæ imaginationi pertinacissime inherens, quidquid dicant alij. Ad 2. N. A. diversi Monachi non in fide, sed in modo vivendi & se vestiendi discrepant; quod tam parum tollit unitatem in Republica Ecclesiastica, quam parum tollit in Politica, si unus alba, alter nigra &c. indutus veste incedat, si unus castus, alter pisces comedat &c. Neque Fundatores

SS. Ordinum fuerunt Auctores novæ doctrinæ fidei, sed institutores severioris vitæ ac disciplinæ.

Ob. 2. Quamvis in Regno Pontificio sit externa quedam unitas, quam ipsi concedimus, inquit Gerardus de Ecclesia n. 239. vera tamen ac interna unitas ipsi deest. 2. Unio in Ecclesia Romana est servilis & coacta à Papa, qualis est unio miscellanei exercitus, in quo sunt milites sub uno quidem Duce, sed variè affecti interius; ergo non est vera unitas fidei. R. ad 1. Gratis & sine fundamento negatur nobis unitas vera ac interna in rebus fidei, si conceditur externa unitas in professione externa eorundem dogmatum. Talis enim quisque debet præsumi esse interius, qualem se gerit exterius, nisi probetur esse hypocrita. Et quamvis de singulis non sit certum, an habeant eandem fidem internam, quam profitentur exterius, de tota tamen collectione certum est, quod in ijs saltem aliqui (quamquam ego ordinariè de plerisque, & majori parte verum esse censeam) habeant etiam veram fidem internam, ne pereat tota Ecclesia, quam perire non posse, supra ostendimus. Ad 2. N. Ant. Nam omnes boni Catholici in consueta fidei professione jurata dicunt, se fidem Ecclesie Romanæ profiteri *sponte*. Neque obstat, quod subjiciant suum sensum sensui Ecclesie, quia id liberè præstant, sicut quando subjicimus sensui Christi, vel Sectarij subjiciunt suo proprio sensui verba Scripturæ.